

HELSETILSYNET

tilsyn med barnevern, sosial- og helsetjenestene

Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementet
Postboks 8036 Dep

0030 OSLO

DERES REF: / YOUR REF:

VÅR REF: / OUR REF:

DATO: / DATE:

2014/1594 1 BRE

30. mars 2015

Hørings svar - NOU 2014: 8 Tolking i offentlig sektor - et spørsmål om rettssikkerhet og likeverd

Vi viser til Barne-, likestillings- og inkluderingsdepartementets høringsbrev datert 2. desember 2014 om tolkeutvalgets utredning (NOU 2014:8). Det foreslås en opptrappingsplan over fire år med en lang rekke tiltak for å styrke bruken av tolk i offentlig sektor, inkludert en egen tolkelov der det offentlige får plikt til å bruke kvalifiserte tolker.

Statens helsetilsyn er overordnet tilsynsmyndighet for barnevern, sosial- og helse-tjenester. Alle disse tjenesteområdene berøres av lovforslaget.

Statens helsetilsyn støtter intensjonene om flere, bedre og mer bruk av tolker. Barnevern, sosial- og helsetjenestene har allerede i dag plikt til å bruke tolk når det er nødvendig, først og fremst gjennom kravet om forsvarlige tjenester og retten til tilpasset informasjon.

Det er foreslått en omfattende opptrappingsplan som skal ende med at den foreslåtte tolkeloven trer i kraft 1. januar 2019. I den fireårige opptrappingsplanen for tolketjenester foreslås en lang rekke tiltak. Vi ser at det er behov for tiltak som skal kartlegge behov for tolker, kvalifiseringstiltak og tiltak for opplæring i bruk av tolk. Vi støtter også at det blir opprettet sektorvise tolkeregistre. Statens helsetilsyn vurderer at slike tiltak vil kunne bidra til å oppnå intensjonene om flere, bedre og mer bruk av tolk. Vi anbefaler derfor at virkningen av disse tiltakene evalueres før man eventuelt endrer lovgivningen.

Statens helsetilsyn har ikke tilsynsfunn som kan si noe generelt om helse-, sosial- og barneverntjenesters bruk av kvalifiserte tolker. Våre erfaringer fra landsomfattende tilsyn der bruk av tolk har vært undersøkt, viser få funn om manglende eller feil bruk

av tolk. Ved tilsynet med helsestasjonene i 2013 ble det avdekket mangelfull bruk av tolk i noen av de undersøkte kommunene. Tilsynene med barnevernet (i noe over 270 kommuner i løpet av periodene 2011-2014) viste at barnevernet opplyste at de brukte tolk når dette ble vurdert nødvendig.

Som overordnet tilsynsmyndighet for barnevern, sosial- og helsetjenestene, finner vi grunn til å kommentere forslaget om tilsyn med tolketjenestene. Det foreslås at IMDI skal ha det overordnede faglige tilsynet med offentlige myndigheters bruk av tolk, men IMDI skal ikke overta ansvaret som tilligger sektorenes tilsynsmyndigheter. I merknadene til lovforslaget (kapittel 17.3, side 177) fremgår det at sektorenes tilsynsmyndigheter skal følge opp dersom virksomhetene ikke korrigerer avvik som IMDI har avdekket.

Statens helsetilsyn vil understreke at et tilsynsorgan ikke kan ”overta” funn og avvik fra et annet og legge disse til grunn for sin oppfølging av en virksomhet. Det enkelte tilsynsorgan har en selvstendig rolle på sine respektive fagområder og et selvstendig ansvar for å undersøke, bedømme og reagere i forhold til virksomheter det føres tilsyn med. Vi finner det både betenkelig og problematisk at utvalget ser for seg at IMDI skal ha en tilsynsrolle som skulle binde opp tilsynsmyndighetene innenfor andre sektorer. En slik form for oppfølging av avvik og lovlighetskontroll ville kreve etablering av nye tilsynsordninger og en gjennomgang av særlovgivningen. Statens helsetilsyn har etter dagens lovgivning ikke hjemmel for en slik oppfølging av avvik som er skissert her. Vi vil tro at disse problemstillingene også er aktuelle for tilsynsmyndigheter innenfor andre sektorer og områder.

Vi vil til slutt vise til forslaget om innføring av forbud mot bruk av barn som tolk, som var på høring i 2014. I vårt høringsbrev (datert 29.7.2014) støttet Statens helsetilsyn forslaget om slikt forbud, samtidig som at vi anbefalte at unntaket om å kunne bruke barn som tolk for å formidle korte beskjeder, ble strøket. Dette forbudet bør etter vår mening innføres uavhengig av om det vedtas en tolkelov eller ikke.

Med hilsen

Jo Kittelsen etter fullmakt
assisterende direktør

Berit Roll Elgsaas
Seniorrådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og sendes derfor uten underskrift

Saksbehandler: Berit Roll Elgsaas, tlf. 21 52 98 50